Arendal kommune

Skjema for høringsinnspill

Innsendt: 06.10.2026 13:59
Referanse-ID: VYS-7FR
Skjema-ID: AKO-89

Om innsender

Hvem sender inn skjemaet?

Jeg sender inn høringsinnpillet

◉ på vegne av en organisasjon

Om organisasjonen

Organisasjonsnavn

PBL (PRIVATE BARNEHAGERS LANDSFORBUND)

Organisasjonsnummer

970954309

Gatenavn og - nummer

Postnummer

Poststed

Gatenavn og - nummer

Prinsens gate 91

Postnummer

8003

Poststed

BODØ

Høringsinnspill

Hvilken høring vil du sende inn innspill til?

Velg høring

Høring av beregning av tilskuddssats til private barnehager 2027

Hvordan vil du sende innspillet?

Jeg ønsker å

◉ skrive innspillet i skjemaet

Høringsinnspill

Skriv innspillet her

Høringssvar – forslag til lokal forskrift om satser for beregning av grunntilskudd til private barnehager i Arendal kommune for tilskuddsåret 2027

PBL (Private Barnehagers Landsforbund) er Norges største interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for private barnehager. PBL har 1.700 medlemsbarnehager med rundt 30.000 ansatte i mer enn 200 kommuner.

PBL viser til Arendal kommunes forslag til lokal forskrift om finansiering av private barnehager for tilskuddsåret 2027. Forskriften fastsetter satser for grunntilskudd.

PBL fremhever det grunnleggende kravet om å likebehandle kommunale og private barnehager når det gjelder beregningen av offentlig tilskudd til drift, og viktigheten av å sikre de private barnehagene lovmessig finansering ved utarbeidelsen av forskriften.

Likebehandling forutsetter at private barnehager får offentlig tilskudd på samme økonomiske grunnlag som kommunale barnehager, og at alle relevante kostnader i kommunens drift inngår i beregningsgrunnlaget.

I den forbindelse er det på sin plass å påpeke at det nasjonale regelverket for finansiering av pensjon behandler kommunale og private barnehager ulikt. Mens kommunale barnehager i Arendal rapporterer pensjonsutgifter på 22,7 prosent av lønn, vil private barnehager i første omgang få et pensjonstilskudd på maksimalt 11 prosent av lønn. En søknadsordning begrenset oppad til 16 prosent, inneholder også mekanismer (bunnfradrag og 3-årsregel) som svekker private barnehagers rett til å få dekket sine dokumenterte pensjonsutgifter.

PBL bidrar gjerne med ytterligere innspill og presiseringer under den videre behandlingen av forskriften frem mot innstilling til politiske organer. Vi setter også pris på å få direkte informasjon om når saken behandles, og med lenke til saksdokumenter/innstilling i saken.

Generelle merknader:

PBL anbefaler at høringsnotatet redegjør noe for utviklingen av tilskuddssatsen, og hvordan den vil kunne påvirke driftsforutsetningene for kommende tilskuddsår.

PBL støtter at fastsettelsen av forskriften fastsettes av et folkevalgt organ, i dette tilfellet bystyret.

Til forslaget til forskrift:
§ 1 Virkeområde og ikrafttredelse

§ 2 Satser for grunntilskudd

PBL støtter at Arendal kommune ikke holder utgifter utenfor beregningsgrunnlaget etter § 19a, som skyldes særlige driftsutfordringer eller særlige behov i barnegruppen.

PBL har følgende merknader til satsberegningen:

Etterprøvbarheten:

Arendal kommune inkluderer andre tilskudd og refusjoner på nærmere 1,8 millioner kroner i sin kommunale selvkost. Dette har som konsekvens at satsgrunnlaget reduseres tilsvarende. For å få forsikret seg om at dette er tilskudd og refusjoner som rettmessig skal tas med i den kommunale selvkosten og at de tilhørende driftsutgifter faktisk inngår i selvkosten, ber vi om nærmere redegjørelser for hvilke midler det er snakk om.

Manglende oppdatering av kommunal deflator:

Arendal kommune har ikke oppjustert deflator for 2026 i tråd med siste tilgjengelige anslag for kommunal lønns- og prisvekst. Beregningsgrunnlaget og grunntilskuddssatsene bygger dermed på en undervurdert kostnadsvekst.

Beregningsgrunnlaget skal fremskrives med kommunal deflator slik at grunnlaget reflekterer forventet lønns- og prisvekst frem til tilskuddsåret. Når deflatoranslaget ikke er oppjustert, blir grunntilskuddssatsene i høringsgrunnlaget fastsatt for lavt.

Deflatorene må uansett oppdateres i tråd med statsbudsjettet for 2027 før endelig vedtak fattes, men etter vårt syn bør sist tilgjengelige anslag benyttes allerede i beregningen som sendes på høring. Høringen skal gi et mest mulig riktig bilde av forventet tilskuddsnivå, og både kommunens og de private barnehagenes budsjettarbeid vil bygge på disse tallene. Vi ber derfor om at Arendal kommune fremover benytter sist tilgjengelige anslag for deflatorer når beregningen av grunntilskuddssatsene sendes på høring.

§ 3 Beregningsgrunnlaget og forbehold om endringer

Når det gjelder forbeholdet:
«Nasjonale myndigheter vedtar endringer i lov og forskrift i løpet av tilskuddsåret som medfører endringer i beregninger av satser.»

PBL mener bestemmelsen bør tas ut. Det er begrensinger i adgangen til å gi endringer i lov og forskrift tilbakevirkende kraft, bl.a. av hensynet til forutberegnelighet.

PBL mener eventuelle justeringer av satsen ikke bør skje uten etter forutgående varsel. Dette er særlig viktig for forutberegneligheten, dersom justeringen innebærer nedgang i tilskuddsnivå. Forutgående varsel vil også muliggjøre oppdagelse av feil ved beregninger. PBL viser for øvrig til forvaltningslovens § 37 som har bestemmelser om forhåndsvarsling.

§ 4 Dokumentasjon på beregningen
PBL har ingen merknader til bestemmelsen.

§5 Telletidspunkt

Lokale bestemmelser om telletidspunkter er viktig for hvordan barnehagen innretter tilbudet til barn og foresatte. Det er et tema på utsiden av en forskrift om lokale tilskuddssatser. Bestemmelsen bør tas ut av denne forskriften, og håndteres i annen sammenheng. PBL er ikke kjent med om forslaget til § 5 inneholder endringer fra gjeldende lokal praksis.

6 Enkeltvedtak om kommunalt tilskudd

PBL har ingen merknader til bestemmelsen.

Høringssvar – forslag til lokal forskrift om grunntilskudd til private barnehager i Arendal kommune for 2027

Til: Arendal kommune

Fra: Læringsverkstedet Eydehavn naturbarnehage

Dato: 8. oktober 2026

Læringsverkstedet Eydehavn naturbarnehage viser til Arendal kommunes høring om forslag til lokal forskrift om satser for beregning av grunntilskudd til private barnehager for 2027.

Vi ønsker å gi innspill til forskriftsforslaget og beregningsgrunnlaget. Vi støtter hovedpunktene i PBLs innspill og ønsker særlig å understreke betydningen av at alle relevante kostnader ved kommunal barnehagedrift blir korrekt inkludert i beregningene, og at finansieringen tar høyde for lovpålagte krav til grunnbemanning og pedagogisk bemanning.

Vi er positive til at de foreslåtte satsene innebærer en økning sammenlignet med 2026. Samtidig er det avgjørende at satsene bygger på et korrekt, fullstendig og etterprøvbart beregningsgrunnlag.

1. Alle relevante kostnader ved kommunal barnehagedrift må inngå

Tilskudd til private barnehager beregnes med utgangspunkt i kommunens ordinære driftsutgifter til egne barnehager, med de fradragene og særskilte ordningene som følger av regelverket.

Vi mener det er avgjørende at alle relevante kostnader ved kommunal barnehagedrift blir korrekt inkludert i beregningsgrunnlaget, uavhengig av hvilken kommunal enhet eller konto kostnadene er ført på.

Dette gjelder blant annet kostnader til renhold, brøyting, drift, vedlikehold og andre tjenester som er nødvendige for barnehagedriften. Vi ber kommunen sikre at slike kostnader er korrekt fordelt og inkludert der de hører hjemme i beregningen.

Økonomisk organisering av kommunens oppvekstsentre

Vi ønsker særlig å rette oppmerksomheten mot kommunens oppvekstsentre, hvor skole og barnehage er organisert under felles administrasjon.

Arendal kommune har allerede Strømmen og Rykene oppvekstsentre. Fra januar 2027 skal etter planen også Stuenes skole og Lia barnehage organiseres som et oppvekstsenter. Dette skjer i forbindelse med endringene i kommunens skolestruktur, hvor Eydehavn og Nesheim skoler legges ned fra januar 2027.

Slik vi er kjent med planene, skal Stuenes skole og Lia barnehage organiseres under en felles administrasjon, hvor rektor får det overordnede økonomiske ansvaret, mens barnehagen får en avdelingsleder i stedet for egen styrer/virksomhetsleder.

Denne organiseringen gjør det særlig viktig å sikre at alle relevante kostnader knyttet til barnehagedriften blir korrekt identifisert og regnskapsført, også når utgiftene administreres gjennom skolen.

Vi mener det er nødvendig med større åpenhet og tydeligere informasjon om hvordan Arendal kommune organiserer sine oppvekstsentre, både administrativt og økonomisk, og hvordan denne organiseringen påvirker beregningsgrunnlaget for tilskudd til private barnehager.

Når skole og barnehage organiseres under felles ledelse og administrasjon, er det viktig at det fremgår tydelig hvilke kostnader som tilhører barnehagedriften, hvordan fellesutgifter fordeles, og hvor disse utgiftene regnskapsføres.

Vi ber derfor Arendal kommune redegjøre for:

- Hvordan kostnader knyttet til barnehagedrift bokføres og fordeles ved Strømmen og Rykene oppvekstsentre.

- Hvordan kostnader til felles ledelse, administrasjon, renhold, strøm, drift, vedlikehold og øvrige fellestjenester fordeles mellom skole og barnehage.
- Hvordan den planlagte organiseringen av Stuenes skole og Lia barnehage skal håndteres økonomisk.
- Hvordan kommunen sikrer at barnehagens andel av felleskostnadene blir korrekt hensyntatt i tilskuddsberegningene.
- Hvilke økonomiske konsekvenser organiseringen av oppvekstsentrene har, eller kan få, for tilskuddet til private barnehager.

Siden tilskuddssatsene for 2027 beregnes med utgangspunkt i kommuneregnskapet for 2025, er vi innforstått med at den nye organiseringen av Stuenes og Lia fra januar 2027 ikke direkte inngår i dette regnskapsgrunnlaget.

Vi mener likevel at kommunen allerede nå bør tydeliggjøre hvordan regnskapsføringen skal organiseres, slik at alle relevante barnehagekostnader blir ivaretatt i fremtidige tilskuddsberegninger.

Det må være mulig for private barnehager å etterprøve at alle relevante kostnader ved kommunal barnehagedrift blir korrekt hensyntatt, uavhengig av kommunens organisasjonsmodell.

Vi mener det er avgjørende at kommunens valg av organisering ikke fører til et lavere beregningsgrunnlag og dermed lavere tilskudd til private barnehager som følge av at relevante barnehagekostnader ikke blir synliggjort eller korrekt fordelt.

2. Bemanningsnorm og pedagognorm må ivaretas i finansieringen

Vi ønsker særlig å understreke betydningen av at private barnehager får tilskudd som gir økonomiske forutsetninger for å oppfylle de samme lovpålagte bemanningskravene som kommunale barnehager.

Dersom kommunale barnehager har lavere bemanning enn lovpålagte krav, kan dette føre til lavere lønnsutgifter og dermed et lavere beregningsgrunnlag for tilskudd til private barnehager.

Private barnehager er likevel forpliktet til å oppfylle de samme bemanningskravene.

Vi viser derfor til finansieringsforskriften § 11, som regulerer ekstra grunntilskudd dersom de kommunale barnehagene i gjennomsnitt ikke oppfyller kravene til grunnbemanning eller pedagogisk bemanning. Bestemmelsen omfatter også midlertidig dispensasjon fra pedagognormen.

Vi mener det er avgjørende at tilskuddet til private barnehager beregnes slik at det økonomisk tilsvarer at de kommunale barnehagene samlet sett oppfyller lovpålagte bemanningskrav.

Vi ber derfor Arendal kommune dokumentere om de kommunale barnehagene samlet sett oppfyller bemanningsnormen og pedagognormen, og hvordan kommunen har vurdert bestemmelsen om ekstra grunntilskudd i finansieringsforskriften § 11.

Dersom vilkårene for ekstra grunntilskudd er oppfylt, forutsetter vi at dette blir beregnet og gitt til de private barnehagene.

Private barnehager skal ikke få dårligere økonomiske forutsetninger for å oppfylle lovpålagte bemanningskrav som følge av eventuell manglende normoppfyllelse i kommunale barnehager.

3. Fradrag og beregninger må være korrekte og etterprøvbare

Vi støtter PBLs merknader om behovet for å kvalitetssikre fradrag for tilskudd og refusjoner i beregningsgrunnlaget.

Vi ber kommunen sikre at alle fradrag er korrekt beregnet, dokumentert og i samsvar med gjeldende regelverk.

Vi støtter også PBLs innspill om at kommunal deflator må være oppdatert i tråd med de siste tilgjengelige anslagene for lønns- og prisvekst før tilskuddssatsene fastsettes endelig.

Det er viktig at private barnehager har reell mulighet til å etterprøve beregningene, og at eventuelle feil eller mangler blir korrigert før forskriften vedtas.

4. Pensjonsfinansiering og likeverdige rammevilkår

Vi støtter PBLs merknader om forskjellene i pensjonsfinansiering mellom kommunale og private barnehager.

Private barnehager skal oppfylle de samme lovpålagte kravene til kvalitet og bemanning som kommunale barnehager. Samtidig må vi kunne tilby våre ansatte gode og konkurransedyktige lønns- og pensjonsvilkår.

Vi mener det er viktig at forskjellene i pensjonsfinansiering synliggjøres, og at det arbeides for en finansieringsordning som gir reelt likeverdige økonomiske rammevilkår for kommunale og private barnehager.

5. Forutsigbarhet ved endringer i tilskuddssatsene

Vi støtter PBLs merknader til forskriftsforslagets § 3, hvor kommunen tar forbehold om å kunne justere tilskuddssatsene administrativt uten forhåndsvarsel.

Private barnehager er avhengige av forutsigbare økonomiske rammer for å kunne planlegge bemanning, lønn og daglig drift.

Vi ber derfor kommunen vurdere bestemmelsen nærmere og sikre at eventuelle endringer i tilskuddssatsene blir tydelig begrunnet og varslet, slik at barnehagene får nødvendig forutsigbarhet.

Vi støtter også PBLs merknad om at regler om telletidspunkter bør vurderes regulert separat fra forskriften som fastsetter tilskuddssatsene.

Avslutning – behovet for forutsigbare og bærekraftige rammevilkår

Arendal kommune har en stor andel private barnehager og er avhengig av disse for å kunne tilby tilstrekkelig barnehagekapasitet til familiene som bor i kommunen. Private barnehager er dermed en helt nødvendig del av det samlede barnehagetilbudet i Arendal.

Dette forplikter også kommunen til å legge til rette for økonomiske rammevilkår som gjør det mulig å opprettholde et stabilt og kvalitativt godt barnehagetilbud over tid.

Private barnehager skal oppfylle de samme lovpålagte kravene til bemanning, pedagogisk kompetanse og kvalitet som kommunale barnehager. For å klare dette er vi avhengige av tilstrekkelig finansiering, økonomisk trygghet og forutsigbarhet.

Når tilskuddene er lave eller uforutsigbare, blir det svært krevende å planlegge og drive barnehager med den kvaliteten barna har krav på. Vi ser samtidig en bekymringsfull utvikling der private barnehager opplever stadig større økonomiske utfordringer, og hvor enkelte ikke lenger har økonomisk grunnlag for videre drift.

Dette er alvorlig, ikke bare for den enkelte barnehage, men også for barna, familiene, de ansatte og kommunen som helhet. Dersom private barnehager må redusere tilbudet eller legge ned, kan det få direkte konsekvenser for kommunens samlede barnehagekapasitet, foreldrenes valgmuligheter og stabiliteten i barnas barnehagehverdag.

Vi mener derfor at Arendal kommune må se finansieringen av private barnehager i sammenheng med kommunens langsiktige ansvar for å sikre et godt og tilstrekkelig barnehagetilbud til alle barn.

Vi ber om at våre innspill blir vurdert før forskriften vedtas, og at kommunen sikrer et korrekt, fullstendig og etterprøvbart beregningsgrunnlag.

Arendal kommune er avhengig av private barnehager. Da må private barnehager også ha økonomiske rammevilkår som gjør det mulig å drive trygt, forutsigbart og med høy kvalitet – både i dag og i fremtiden.

Med vennlig hilsen

Kristina Skeie

Styrer

Læringsverkstedet Eydehavn naturbarnehage

espira
KUNNSKAPSBARNEHAGEN

Arendal kommune

Postmottak@Arendal.kommune.no

Karmøy, 8. oktober 2026

HØRINGSSVAR – Forslag til forskrift om finansiering av private barnehager for tilskuddsåret 2027

Vi viser til Arendal kommunes forslag til lokal forskrift om finansiering av private barnehager for tilskuddsåret 2027.

Private barnehager skal likebehandles med kommunale barnehager når det gjelder beregning av offentlig tilskudd til drift. Det er derfor viktig både at alle relevante kostnader i kommunens drift av sine barnehager er medtatt i beregningen av tilskuddssatsene og at forskriften sikrer en likebehandling mellom kommunale og private barnehager.

Vi er fornøyde med at kommunen tar utgangspunkt i KS sitt forslag til standardtekst. Forskriften bør samtidig angi hvilket organ som har myndighet til å vedta den, og hvilket organ som eventuelt kan vedta senere endringer. Vi ber derfor kommunen avklare om forskriften skal vedtas av kommunestyret, og om myndighet til senere revisjoner skal delegeres til formannskapet eller et annet organ.

Vi ber om at alle høringsinnspill i sin helhet vedlegges den politiske saken i tillegg til administrasjonens oppsummering og anbefalinger.

Vi har følgende innspill til beregningen av tilskuddssatser i forslaget til forskrift som vi ber kommunen om å korrigere inn i den endelige forskriften:

1. **Deflator**
   Selvkostberegningen i KS/PBL-modellen skal fremskrives med kommunal deflator for å reflektere forventet lønns- og prisvekst frem til tilskuddsåret. Det er her viktig at sist oppdatert deflatoranslag bir benyttet, enten dette kommer i forbindelse med statsbudsjettet eller i revidert statsbudsjett.

   Deflator for 2026 er i forslag til statsbudsjett oppjustert fra 3,5% til 4,0%. Deflator for 2027 er i forslag til statsbudsjett angitt til 3,8%. Det bør fremgå av forskriften at endringer av deflator «vil» skje i stedet for «kan» som det står i utkastet.

   Slik Arendal kommunes beregninger nå foreligger undervurderes den reelle kostnadsveksten. Det er uheldig både for kommunens budsjettarbeid og for de private barnehagenes budsjettarbeid for 2027

2. **Feilført arbeidsgiveravgift – premiefond**
   Arendal kommune ligger i arbeidsgiveravgiftsone 1, noe som innebærer at det skal være 14,1% arbeidsgiveravgift på lønn.

   I selvkostberegningen trekkes regnskapsført pensjon ut av grunnlaget med et påslag for arbeidsgiveravgift på 14,1 prosent, slik at fradraget utgjør Pensjon × 1,141.
   Dette forutsetter at det faktisk er betalt arbeidsgiveravgift av hele pensjonsbeløpet. Det betales imidlertid ikke arbeidsgiveravgift av pensjonspremier som dekkes ved bruk av premiefond. Avgiftsplikten følger de faktiske premieinnbetalingene, ikke den regnskapsførte pensjonskostnaden.

Espira Gruppen AS Helganesveien 41, Pb. 353 4291 Kopervik Mobil 90 94 19 70 post@espira.no www.espira.no

KS/PBL-modellen som ligger til grunn for selvkostberegningen er utviklet av Agenda Kaupang v/Bjørn Arthur Brox. Han er forelagt denne problemstillingen (se vedlagte mail), og svarer følgende på spørsmålet om kommunen kan trekke ut 14,1% AGA av hele pensjonsbeløpet når deler av pensjonspremien er dekket av premiefond:

> *«Slik kommunen har ført regnskapet, kan man ikke bruke malen i veilederen for beregning av selvkost. Kommunen kan ikke trekke ut mer AGA enn det er ført i regnskapet.»*

KOSTRA-regnskapet viser at kommunen benyttet premiefond til å dekke en betydelig andel av pensjonsutgiftene sine i 2025. Kommunen skal da kun legge til grunn de pensjonsutgiftene som ikke er dekket via premiefond, når arbeidsgiveravgiften som trekkes ut beregnes.

Den faktiske arbeidsgiveravgiften som ligger i selvkostberegningen utgjør ikke 14,1%, men ca 12,72%:

Beregning av faktisk arbeidsgiveravgift, Arendal			
Alle beløp er hentet fra Arendal kommunes beregningsfil. Blå celler er kilde-/inndatatall, svarte celler er formler.			
A. Tall fra kommunens hovedberegning		**Kilde**	**Kommentar**
Lønn ekskl. pensjon	95 165 080	3a / ark 4	Kommunens summerte lønn i funksjon 201
Regnskapsført pensjon	21 614 575	3a / ark 4	Beløpet brukes i uttrekk av pensjon
Regnskapsført arbeidsgiveravgift	14 302 380	3a / ark 4	Gruppe 91 Arbeidsgiveravgift
Sykelønnsrefusjoner	6 653 520	3a / ark 4	Vist som positivt kontrollbeløp her
AGA-sats	14,10%	0. Oppsett	Arendal, sone 1
B. Gjenskaping av prosentberegningen			
Beregnet AGA på all pensjon	3 047 655		Pensjon × 14,1 %
Resterende AGA på lønn	11 254 725		Regnskapsført AGA minus beregnet AGA på pensjon
Netto lønnsgrunnlag etter sykelønnsrefusjon	88 511 560		Lønn minus sykelønnsrefusjon
Resterende AGA i prosent av netto lønn	**12,72%**		Kontrollberegning basert på kommunens tallgrunnlag
Teoretisk AGA 14,1 % av netto lønn	12 480 130		Kontrollverdi
Avvik mot 14,1 %	1 225 405		Manglende AGA sammenlignet med teoretisk nivå
Resultat			
Resultat	**12,72% gjenskapes matematisk fra kommunens hovedtall**		

Dette må korrigeres i årets beregning.

3. Kostnader til vaktmester og renhold

Kommunens beregningsgrunnlag viser at kostnader til vaktmester og renhold er ført samlet på sentrale eiendoms- og renholdsansvar under funksjon 221.

Identifiserte personalkostnader utgjør om lag kr 5,04 mill., men kostnadene er ikke fordelt eller spesifisert på den enkelte kommunale barnehage. Det er derfor ikke mulig å kontrollere om alle barnehagene er belastet med sin faktiske andel av kommunens renholds- og vaktmesterressurser, eller om samlet ressursbruk er fullt ut inkludert.

Kommunen bes legge frem kostnad og ressursbruk per barnehage, anvendt fordelingsnøkkel og en avstemming mot regnskapet på funksjon 221.

4. Kjøp av båt og motorer til Marisberg barnehage

Kommunens oversikt viser at kjøp av båt og motorer til Marisberg barnehage, på kr 164 250, er ført i investeringsregnskapet og dermed holdt utenfor beregningsgrunnlaget for grunntilskuddet.

Espira Gruppen AS Helganesveien 41, Pb. 353 4291 Kopervik Mobil 90 94 19 70 post@espira.no www.espira.no

Det kan være riktig å aktivere båten og motorene som varige driftsmidler i kommuneregnskapet dersom vilkårene i KRS nr. 4 er oppfylt. Den regnskapsmessige aktiveringen avgjør imidlertid ikke alene hvordan anskaffelsen skal behandles etter finansieringsregelverket for private barnehager. Kommunen må foreta en selvstendig vurdering av om kostnaden gjelder ordinær barnehagedrift, uavhengig av hvor kostnaden er plassert i kommuneregnskapet.

Eiendomstilskuddet skal kompensere private barnehager for kostnader knyttet til å eie barnehagebygg. En båt og tilhørende motorer er verken barnehagebygg eller en bygningsmessig påkostning. Dersom båten benyttes i barnehagens pedagogiske tilbud, til turer eller andre ordinære aktiviteter, er anskaffelsen etter sin funksjon et driftsmiddel knyttet til barnehagens basistilbud. Ordinære driftsutgifter omfatter blant annet utgifter til leker, turer, inventar og utstyr.

Avskrivninger inngår ikke i beregningen av Grunntilskuddet. Utgifter som regnes som en driftskostnad og inngår i grunntilskuddet skal derfor tas med i sin helhet, uavhengig av beløp.

Vi vil her vise til vedlagte vedtak fra Statsforvalter i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus som den 06.10.26 avgjorde en tilsvarende sak i Lillestrøm kommune knyttet til kjøp av en bil for bruk i forbindelse med barnehage. Denne ble besluttet at skulle inngå i selvkostberegningen.

Vi ber derfor kommunen inkludere kr 164 250 i beregningsgrunnlaget for grunntilskuddet.

5. Klassifisering av øvrige investeringer i forhold til driftskostnader

Kommunen har holdt kostnader som er ført i investeringsregnskapet utenfor beregningsgrunnlaget for grunntilskudd til private barnehager.

Kommunen kan ikke legge avgjørende vekt på at en utgift er regnskapsført som investering ved vurderingen av om kostnaden skal inngå i beregningsgrunnlaget for private barnehager. Regnskapsreglene regulerer kommunens bokføring, mens tilskuddsregelverket skal sikre at private barnehager kompenseres for de samme ordinære kostnadene som kommunale barnehager har.

Det avgjørende må være hva investeringen gjelder. Dersom investeringen omfatter driftsmidler eller tjenester som ikke dekkes av eiendomstilskuddet, kan kostnaden ikke holdes utenfor selvkostgrunnlaget med den begrunnelse at den er aktivert i kommunens regnskap. Eiendomstilskuddet er ment å kompensere for kapitalkostnader knyttet til barnehagebygg, mens øvrige kostnader til ordinær barnehagedrift må inngå i grunntilskuddet. En annen tilnærming vil innebære at kostnader faller utenfor begge tilskuddsordningene og medføre en urimelig underfinansiering av private barnehager. Dette er tilfellet for kostnaden til båten i punkt 4.

KRS nr. 4 regulerer avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Etter standarden skal vedlikehold føres i driftsregnskapet, mens påkostninger kan føres i investeringsregnskapet. Praktiseringen av skillet må til en viss grad bygge på faglig skjønn, men skjønnet må utøves innenfor rammene av lov, forskrift og KRS nr. 4.

Det understrekes at kommunens regnskapsmessige klassifisering ikke alene er avgjørende for om kostnaden kan holdes utenfor tilskuddsberegningen. Kommunen må foreta en selvstendig, konkret og etterprøvbar vurdering av hvert tiltak opp mot kommuneloven, budsjett- og regnskapsforskriften, KRS nr. 4 og regelverket for tilskudd til private barnehager.

For at en kostnad skal kunne klassifiseres som investering og holdes utenfor grunnlaget for grunntilskudd, må de aktuelle vilkårene være oppfylt. Tiltaket må ha en utnyttbar levetid på minst tre år, oppfylle vesentlighetskravet og innebære en reell påkostning eller relativ standardheving.

Espira Gruppen AS Helganesveien 41, Pb. 353 4291 Kopervik Mobil 90 94 19 70 post@espira.no www.espira.no

Dersom ett av vilkårene ikke er oppfylt, skal kostnaden behandles som drift eller vedlikehold og inngå i beregningsgrunnlaget.

5.1. Kravet om relativ standardheving

Ved vurderingen av om et tiltak er en påkostning, er det anleggsmidlets relative standard som er avgjørende. Det er ikke tilstrekkelig at den nye løsningen er teknisk bedre, sikrere eller mer energieffektiv enn løsningen som erstattes.

Et driftsmiddel kan få høyere teknisk kvalitet som følge av ordinær kvalitets-, teknologi- og regelverksutvikling uten at dette innebærer en relativ standardheving. Normal standard i dag må sammenlignes med normal standard da det opprinnelige driftsmidlet var nytt. Utskifting av en tidligere normal løsning med en løsning som representerer dagens normale nivå, opprettholder derfor som utgangspunkt samme relative standard.

Dette innebærer blant annet at utskifting, reparasjon og gjenoppretting av eksisterende funksjoner normalt er vedlikehold. Det samme gjelder oppgradering til dagens normale tekniske, sikkerhetsmessige, miljømessige eller forskriftsmessige nivå. At tiltaket oppfyller nyere myndighetskrav eller innebærer bedre tekniske egenskaper enn den tidligere løsningen, er ikke i seg selv tilstrekkelig til å klassifisere kostnaden som investering.

Statsforvalteren har i nyere klagepraksis lagt til grunn at oppgradering til minimumskravene i TEK17 og annet gjeldende regelverk ikke nødvendigvis innebærer en relativ standardheving. Det er blant annet konkludert med at oppgradering til TEK17-standard, utskifting til LED-belysning, installering av alminnelige varme- og energiløsninger og enkelte brann- og sikkerhetstiltak må behandles som vedlikehold når tiltakene ikke går ut over det som i dag er normal standard.

For at et tiltak skal kunne behandles som investering, må kommunen derfor konkret dokumentere at tiltaket gir ny funksjonalitet, økt kapasitet, utvidet bruksområde eller en kvalitativ standard som går ut over dagens normale nivå. En generell henvisning til at tiltaket innebærer en teknisk oppgradering, er ikke tilstrekkelig.

5.2. Vesentlighetsgrensen på 100 000 kroner

KRS nr. 4 oppstiller også et vesentlighetskrav på 100 000 kroner. Hver enkelt eiendel skal som hovedregel vurderes separat mot varighets- og vesentlighetskriteriet. Det samme gjelder selvstendige tiltak på eksisterende driftsmidler.

Kommunen kan derfor ikke uten videre summere kostnader:

- på tvers av flere barnehager
- for forskjellige driftsmidler
- for tiltak med ulike formål
- fordi tiltakene er gjennomført samtidig
- fordi tiltakene er bestilt fra samme leverandør
- eller fordi kostnadene er ført på samme prosjektnummer.

Flere eiendeler kan bare vurderes samlet som en fellesanskaffelse dersom eiendelene har en reell funksjonell sammenheng og inngår i et samlet system med samme bruksformål. Selv i slike tilfeller må tiltakene tilfredsstille vilkårene for påkostning. Kommunen kan ikke gjøre ordinært vedlikehold til en investering ved å samle flere vedlikeholdstiltak i ett prosjekt med en samlet kostnad på over 100 000 kroner.

Espira Gruppen AS Helganesveien 41, Pb. 353 4291 Kopervik Mobil 90 94 19 70 post@espira.no www.espira.no

Statsforvalteren har presisert at selv om flere tiltak kan inngå i en fellesanskaffelse, må tiltakene som inngår, oppfylle kriteriet om å være påkostning fremfor vedlikehold. Erstatning av eldre løsninger uten relativ standardheving forblir vedlikehold, selv om tiltaket inngår i et større prosjekt.

Dersom et prosjekt gjelder flere kommunale barnehager, må vurderingen som utgangspunkt foretas for den enkelte barnehagen og det enkelte driftsmidlet. Kostnader i forskjellige bygg kan ikke summeres utelukkende for å passere vesentlighetsgrensen. Kommunen må konkret begrunne hvorfor tiltakene eventuelt utgjør én fellesanskaffelse og ett samlet funksjonelt system.

5.3. Sammensatte prosjekter må fordeles

Prosjekter som inneholder både vedlikehold og reell påkostning, må deles. Bare den delen av kostnaden som dokumentert gir ny funksjonalitet, økt kapasitet eller relativ standardheving utover dagens normale nivå, kan behandles som investering. Den delen som gjelder utskifting, reparasjon, gjenoppretting eller oppgradering til dagens normale standard, skal klassifiseres som vedlikehold og inngå i beregningsgrunnlaget.

Kommunen kan dermed ikke holde hele kostnaden utenfor fordi én eller flere deler av prosjektet har investeringskarakter. For hvert prosjekt må kommunen spesifisere:

- hvilken barnehage og hvilket driftsmiddel kostnaden gjelder
- hvilke konkrete arbeider, eiendeler og komponenter som inngår
- kostnaden for hvert selvstendig tiltak
- hvilken tidligere løsning som er erstattet
- hvilken ny funksjonalitet, kapasitet eller relative standardheving tiltaket gir
- hvordan vesentlighetsgrensen er vurdert
- grunnlaget for eventuell behandling som fellesanskaffelse
- hvordan prosjektet er fordelt mellom vedlikehold og påkostning.

Dersom kommunen ikke kan fremlegge en spesifisert og etterprøvbar vurdering, er det ikke tilstrekkelig dokumentert at kostnaden kan holdes utenfor beregningsgrunnlaget.

5.4. Betydningen av revisorgodkjent regnskap

Det forhold at kommunens årsregnskap er revidert og godkjent av revisor, dokumenterer ikke i seg selv at hver enkelt kostnad er riktig klassifisert ved beregningen av tilskudd til private barnehager.

Revisors uttalelse gjelder om årsregnskapet som helhet i det alt vesentlige er utarbeidet i samsvar med det kommunale regnskapsregelverket. En revisjonsberetning innebærer ikke nødvendigvis at revisor har foretatt en fullstendig materiell vurdering av hver faktura, hvert tiltak og hver prosjektføring opp mot kriteriene i KRS nr. 4. Revisjonsberetningen avgjør heller ikke om regnskapsføringen gir riktig resultat etter det særskilte regelverket for finansiering av private barnehager.

Statsforvalteren har i klagepraksis presisert at kommuneregnskapet er utgangspunktet for tilskuddsberegningen, men at et revisorgodkjent regnskap ikke er en bekreftelse på at regnskapet er uten feil. Klageinstansen har derfor foretatt selvstendige vurderinger av kostnader som kommuner og kommunerevisor har akseptert som investeringer, og i flere tilfeller kommet til at kostnadene likevel må behandles som drift eller vedlikehold i tilskuddsberegningen.

Vedtak om tilskuddssatser er et eget enkeltvedtak. Kommunen må derfor sikre at regnskapsføringen gir et materielt riktig beregningsgrunnlag etter finansieringsregelverket. En generell henvisning til at regnskapet følger god kommunal regnskapsskikk eller er revisorgodkjent, kan ikke erstatte en konkret vurdering av om hvert tiltak:

Espira Gruppen AS Helganesveien 41, Pb. 353 4291 Kopervik Mobil 90 94 19 70 post@espira.no www.espira.no

- innebærer relativ standardheving
- oppfyller vesentlighetsgrensen
- kan behandles som en fellesanskaffelse
- inneholder vedlikehold som må skilles ut
- og etter sin reelle art er en ordinær driftsutgift i de kommunale barnehagene.

Vi har mottatt en oversikt over kommunens investeringer på barnehageområdet i 2025, og har følgende kommentarer til prosjektene:

Prosjekt	Tiltak	Beløp	Kommentar
38034	Oppgradering lekeapparater Stemmehagen barnehage	52 782,63	Beløpet er under kr 100 000,- og skal kostnadsføres.
38070	Sikring av gjerder	102 595,00	Dette gjelder gjærder i Stemmehagen og Gullfakse barnehager. Prosjektene må ses hver for seg, noe som medfører at begge prosjektene er under kr 100 000,- hver og skal kostnadsføres.
38080	Rehabilitering av yttervegg	728 045,00	Ut fra beskrivelse av prosjektet er dette ordinært vedlikehold som ikke gir en relativt sett høyere standard enn når bygget var nytt. Dette skal derfor kostnadsføres.
34002	Bygge sanserom	109 524,09	Hvis beløpet er eksklusiv merverdiavgift er dette en investering. Hvis beløpet inkluderer merverdiavgift er nettobeløpet under kr 100 000,- og skal kostnadsføres. Her må kommunen dokumentere kostnaden.
34003	Ferdigstillelse av tilbygg til personalrom	183 466,68	Dette er en investering og er ført korrekt.
38074	Installasjon av varmepumpe	716 732,25	Kommunen må dokumentere tidligere varmekilde, nye funksjoner og konkret standardøkning. Vedlikeholdsdelene må skilles ut dersom prosjektet er sammensatt.

6. Andre tilskudd og refusjoner

Kommunen inntektsfører et tilskudd fra staten på kr 200 000,- merket prosjekt 72008 – Matsvinn i Barnehage.

Vi kan ikke se at kommunen har anledning til å redusere driftskostnadene til matservering i barnehagene med annet enn kostpenger fra foreldre og ber om at dette korrigeres.

7. Kostnader til brøyting/vintervedlikehold og plenklipp

Kommunens beregningsgrunnlag viser ingen spor av kostnader til brøyting/vintervedlikehold eller plenklipp. Dette er helt ordinære driftskostnader for en barnehage og skal medtas i selvkostberegningen.

Vi ber kommunen om å dokumentere at disse kostnadene er tatt med og med hvilket beløp per barnehage. Dersom kostnaden fordeles fra en sentral ført post ber vi om at fordelingsnøkkel dokumenteres.

8. Kostnader til kontormateriell, papir, toner, printerleie etc.

En grundig gjennomgang av kostnadsgrunnlaget per barnehage viser at flere av barnehagene ikke har kostnader til kontormateriell. Det er svært uvanlig at det i løpet av et helt år ikke er kostnader til generelt kontormateriell, papir, toner, printerleie og lignende.

Vi ber om at kommunen gjennomgår og dokumenterer at disse kostnadene er medtatt for hver enkelt barnehage.

Oppsummering

På denne bakgrunn ber vi kommunen før endelig fastsettelse av forskriften og tilskuddssatsene om å:

1. Benytte oppdaterte deflatoranslag for 2026 og 2027
2. Korrigere uttrekket av arbeidsgiveravgift knyttet til pensjon og premiefond
3. Dokumentere og inkludere samtlige relevante kostnader til renhold, vaktmestertjenester, vintervedlikehold, plenklipp og kontordrift,

Espira Gruppen AS Helganesveien 41, Pb. 353 4291 Kopervik Mobil 90 94 19 70 post@espira.no www.espira.no

4. Inkludere kostnaden til båt og motorer ved Marisberg barnehage i grunnlaget for grunntilskuddet
5. Gjennomgå samtlige investeringsførte tiltak etter kriteriene i KRS nr. 4 og skille ut drift og vedlikehold
6. Dokumentere grunnlaget for fradrag av statlige tilskudd og andre refusjoner.

Vi ber videre om at kommunen viser den beløpsmessige virkningen av hver korrigering på beregningsgrunnlaget og de foreslåtte tilskuddssatsene.

Skulle det være noen spørsmål knyttet til våre anmerkninger kan vi gjerne ta en gjennomgang av dette

Med vennlig hilsen
ESPIRA GRUPPEN AS

Geir Egil Risanger
Økonomisjef

Espira Gruppen AS Helganesveien 41, Pb. 353 4291 Kopervik Mobil 90 94 19 70 post@espira.no www.espira.no

NHO Geneo

Arendal kommune
Barnehagemyndigheten

Deres ref.: 26/25789

Dato: 9. oktober 2026

Høringssvar: Forslag til lokal forskrift om satser for beregning av grunntilskudd til private barnehager i Arendal kommune for tilskuddsåret 2027

NHO Geneo viser til høringsbrev med høringsfrist 9. oktober 2026. NHO Geneo organiserer private barnehager, også i Arendal. Kommunen har tidligere fått tilsendt NHO Geneos modellforskrift med tilhørende notat om begrunnelse og hjemmelsvurdering. Begge følger som vedlegg.

Kommunen har lagt beregningsgrunnlaget ved høringen, og høringssvaret bygger på dette materialet. Forslaget er utformet etter KS' og PBLs forskriftsmodell, som gir de private barnehagene for svake rettigheter. Forskriften fastsetter satser og telletidspunkter. Dokumentasjon av uttrekk, medvirkning, innplassering på pensjonssats og innholdet i tilskuddsvedtakene står uregulert. NHO Geneo anbefaler at bystyret legger modellforskriften til grunn. De viktigste punktene er at grunnlaget må gjøres fullstendig, at uttrekkene må stilles opp linje for linje med kategori og hjemmel, at pensjonsinnplasseringen må følge avtalevilkårene, og at forbeholdet om administrativ justering av satsene må strammes inn.

1. Hva regelverket krever, og hva kommunen kan bestemme

Finansieringsforskriften § 1 første ledd pålegger kommunen å gi forskrift om satser for grunntilskudd, og om satser for ekstra grunntilskudd dersom utgifter er holdt utenfor etter barnehageloven § 19 a andre ledd. Det er minstekravet. Kommunen kan i tillegg binde seg til regler om beregning, dokumentasjon, høring og begrunnelse. Slike regler gir rettigheter til et ubestemt antall private barnehager og er forskriftsinnhold etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav c. Departementet har selv lagt vekt på at kommunen skal vise hvordan tilskuddet er beregnet, jf. Prop. 138 L (2024–2025) punkt 9.2.5.6.

Når satsene fastsettes i forskrift, flyttes en vesentlig del av kontrollen med grunnlaget fra den enkelte klagesaken til forskriftsprosessen. NHO Geneo ber derfor om at forskriften suppleres med bestemmelser tilsvarende modellforskriften § 3 (beregningsgrunnlag og dokumentasjon), § 4 (uttrekk og ekstra grunntilskudd), § 7 (pensjons- og eiendomstilskudd), § 8 (medvirkning og høring), § 9 (innholdskrav) og § 10 (innsyn og enkeltvedtak). Forslagets § 4, som slår fast at beregningen er i samsvar med regelverket, binder ikke kommunen og bør erstattes av innholdskravene i modellforskriften § 9.

2. Beregningsgrunnlaget er ufullstendig

Regnearket som følger høringen, gjengir kontolinjene for funksjon 201 bare til og med art 117. Oppstillingen stanser midt i en linje (Strømsbuåsen barnehage, art 117010). Linjene etter dette kan dermed ikke kontrolleres. Det gjelder blant annet sykelønnsrefusjoner (6 653 520 kroner), andre tilskudd og refusjoner (1 781 931 kroner) og innbetalte kostpenger (2 905 753 kroner), som alle reduserer satsene. Det gjelder også deler av postene som er holdt utenfor: Summeringstabellen viser 5 559 657 kroner gruppert som barnehagemyndighet og 2 714 236 kroner som lærlinger, mens de synlige linjene forklarer 3 173 117 og 2 350 717 kroner. NHO Geneo ber om at det komplette grunnlaget på art- og linjenivå gjøres tilgjengelig for de private barnehagene i Excel-format før saken legges fram for bystyret.

Middelthuns gate 27
Majorstuen, Oslo, Norway
PB 5250 Majorstuen
N-0303 Oslo, Norway
www.nhogeneo.no
Org. no. 929 102 274
+47 23 08 80 00
nhogeneo@nhogeneo.no

3. Uttrekkene må stilles opp linje for linje

Grunntilskuddet skal bygge på ordinære driftsutgifter i kommunale barnehager, jf. barnehageloven § 19 a første ledd. Kommunen må selv vurdere hvilke utgifter som er ordinære driftsutgifter, begrunne klassifiseringen og behandle private og kommunale barnehager likt i vurderingen. Regelverkets kriterier avgjør, uavhengig av hvor utgiften er ført, jf. Prop. 138 L punkt 9.2.5.1. Uttrekkene faller i fire grupper med ulik rettsvirkning: utgifter utenfor ordinær drift (kapital, barnehagemyndighet, merutgifter etter vedtak etter kapittel VII og lærlinger), lovbestemte fratrekk (administrasjon, pensjon, arbeidsgiveravgift på pensjon, andre tilskudd, foreldrebetaling og kostpenger), kommunale satsinger etter finansieringsforskriften § 8 og ordinære driftsutgifter holdt utenfor på grunn av særlige driftsforutsetninger eller særlige behov i barnegruppen. Bare den siste gruppen utløser plikt til ekstra grunntilskudd, jf. barnehageloven § 19 a andre ledd andre punktum og finansieringsforskriften §§ 1 og 9.

Kommunen foreslår ingen satser for ekstra grunntilskudd og opplyser at den ikke har identifisert særlige driftsforutsetninger eller særlige behov. Den konklusjonen forutsetter at hvert uttrekk er riktig klassifisert. Et uttrekk som etter innholdet hører til den siste gruppen, og som er merket som barnehagemyndighet, administrasjon eller felles utgift, unngår både vilkårene i § 19 a andre ledd og plikten til ekstra grunntilskudd. Bevisbyrden for at uttrekkene er riktige, ligger hos kommunen. For følgende poster ber vi om dokumentasjon før vedtak:

Post	Beløp (kr)	Dokumentasjon kommunen må legge fram
Barnehagemyndighet (Stab oppvekst og utdanning, Stab barnehager, Stab HR, ledergruppe oppvekst)	5 559 657	Hvilke oppgaver som er barnehagemyndighet. Utgifter til kurs og opplæring, velferdstiltak og fagstøtte for ansatte i de kommunale barnehagene er ordinær drift. HR og annen fellesadministrasjon er lovbestemt fratrekk etter § 19 a første ledd og skal merkes som det.
«Felles private og kommunale» (Østre Agder oppvekst, prosjektene Driftspro og Kompetanseløftet)	1 487 289 i synlige linjer	Hva tiltakene er, hvordan de er finansiert, og at statlige midler holdes utenfor sammen med utgiftene. Er tiltaket en kommunal satsing, gjelder finansieringsforskriften § 8, og kommunen må vise hvordan private barnehager kan delta. Ellers skal utgiftene inngå i grunnlaget.
Lærlinger	2 714 236	At lærlingene kommer i tillegg til ordinær bemanning, at uttrekket bare omfatter lærlingenes egne lønnskostnader, og at tilskudd fra fylkeskommunen holdes utenfor sammen med utgiftene og ikke inngår i fradraget for andre tilskudd og refusjoner.
Andre tilskudd og refusjoner (fratrukket)	1 781 931	Linjevis spesifikasjon, og dokumentasjon av at utgiftene inntektene knytter seg til, ligger i grunnlaget. Fradraget kan ikke overstige de faktiske inntektene eller de tilhørende utgiftene.
Kostpenger (fratrukket, 5 417 kr per heltidsplass etter indeksering)	2 905 753	Matutgiftene i grunnlaget og de faktiske kostpengeinntektene i regnskapsåret. Fradraget kan ikke overstige noen av delene, og matutgifter som er tatt ut av grunnlaget, kan ikke i tillegg motregnes. Matvareutgiftene i de synlige linjene utgjør 2 642 147 kroner.
Funksjon 221: lønn ført på sentrale ansvar (Eiendom drift 720 000, renhold sone 1 vest og sone 3 øst 1 620 000 hver)	3 960 000	Fordelingsnøkkelen, og at renhold, vaktmester, snørydding og øvrig drift for alle kommunale barnehagebygg er med, også bygg eid av Arendal Eiendom KF og barnehagedelen av Strømmen oppvekstsenter. Personforsikring (101 975 kroner) er holdt utenfor som «ikke barnehagedrift» uten begrunnelse.

Til illustrasjon utgjør hver million kroner som feilaktig holdes utenfor grunnlaget, om lag 1 530 kroner per heltidsplass for barn over tre år og 2 750 kroner for barn under tre år, når administrasjonspåslag og indeksering er regnet med. Vi foreslår følgende bestemmelse:

Forslag til ny bestemmelse om uttrekk (jf. modellforskriften §§ 3 og 4)

Kommunen skal vurdere selvstendig om en utgift er en ordinær driftsutgift, uavhengig av hvilken KOSTRA-funksjon eller art utgiften er ført på. For hver utgiftspost kommunen holder utenfor beregningsgrunnlaget, skal beløp, KOSTRA-funksjon og art, kategori, rettslig grunnlag og begrunnelse

> oppgis. For indirekte eller sentralt førte kostnader skal fordelingsnøkkelen oppgis og dokumenteres. Trekker kommunen inntekter fra, skal kommunen vise hvilke utgifter inntektene knytter seg til, og at disse utgiftene inngår i grunnlaget. Holder kommunen ordinære driftsutgifter utenfor etter barnehageloven § 19 a andre ledd, skal det for de samme utgiftene fastsettes sats for ekstra grunntilskudd, jf. finansieringsforskriften §§ 1 og 9. Oppstillingen følger forskriften som vedlegg.

4. Pensjonstilskudd

Kommunen foreslår ingen lokale regler om pensjonstilskudd. Beregningsgrunnlaget beskriver likevel sats A (5 prosent) som innskuddspensjon og sats C (11 prosent) som ytelsespensjon og hybridordning. En slik kobling mellom ordningstype og sats er i strid med regelverket. Utdanningsdirektoratet har i tolkningsuttalelse 1. juli 2026 (ref. 2026/516) slått fast:

> «Valg av pensjonssats skal bygge på en individuell vurdering av pensjonsvilkårene i den enkelte avtale uavhengig av om avtalen er en innskuddspensjonsordning, hybridordning eller ytelsesordning.»

Direktoratet skriver også at det kan være naturlig å velge høyeste sats for en barnehage med innskuddsordning med sparesats på 7 prosent, AFP, andre produkter og lav egenandel for de ansatte. Enkeltvedtak om valg av prosentsats og om hva pensjonstilskuddet vil utgjøre per årsverk skal fattes innen **31. oktober 2026**, jf. finansieringsforskriften § 1 andre og tredje ledd. Overgangsregelen i § 27 gjelder bare fristen for satsforskriften. NHO Geneo ber om at forskriften får en bestemmelse tilsvarende modellforskriften § 7, slik at innplasseringen bygger på barnehagenes dokumenterte avtalevilkår, med egenandelen i de kommunale barnehagene som sammenligningsgrunnlag.

5. Forbeholdet om administrativ justering (forslagets § 3)

Forslaget § 3 åpner for at satsene justeres administrativt uten forhåndsvarsel ved endringer i deflator, maksimalpris, kommunal foreldrebetaling og lov eller forskrift, med henvisning til forvaltningsloven § 37 fjerde ledd bokstav c. Bestemmelsen gir unntak fra forhåndsvarsling når varsling «må anses åpenbart unødvendig». Det krever en konkret vurdering av den enkelte endringen og kan ikke gis som stående fullmakt i forskriften. Justering etter deflator og foreldrebetaling er regneoperasjoner som kan følge direkte av forskriften, jf. finansieringsforskriften §§ 4 og 6. Endringer i lov eller forskrift kan kreve nye vurderinger av grunnlaget. Satsendringer av den typen må vedtas som forskriftsendring, med høring og kunngjøring i Norsk Lovtidend. Vi foreslår at tredje og fjerde ledd i § 3 erstattes med:

> Satsene justeres for endringer i kommunal deflator, i maksimalprisen for foreldrebetaling og i kommunens vedtatte foreldrebetaling. Justeringen følger av forskriften og krever ikke ny høring. Kommunen skal vise hvordan justeringen er beregnet i enkeltvedtaket. Andre endringer i satsene krever endring av forskriften.

6. Telletidspunkter (forslagets § 5)

Finansieringsforskriften § 5 fjerde ledd gir kommunen adgang til å bestemme i forskrift at barnehagene skal rapportere ved flere tidspunkter, og hva som skal til for at tilskuddet skal endres i løpet av året. Forslaget angir fire telletidspunkter, men sier ikke hvilken periode hver telling gjelder for, eller hvordan barn som fyller tre år, skal regnes. Uten slike regler blir utbetalingene vanskelige å etterprøve. Hjemmelsfeltet bør også vise til § 5 fjerde ledd. Vi foreslår følgende tillegg:

> Barnetallet per 15. desember 2026 legges til grunn for januar–mars, per 15. mars 2027 for april–juli, per 15. august 2027 for august–september og per 15. oktober 2027 for oktober–desember. Barn som fyller tre år i tilskuddsåret, gir grunntilskudd for småbarnsplass ved tellingene 15. desember og 15. mars og for storbarnsplass ved tellingene 15. august og 15. oktober, jf. finansieringsforskriften § 5 sjette ledd. Plikten til å beregne tilskuddet på nytt ved store aktivitetsendringer etter finansieringsforskriften § 5 femte ledd gjelder i tillegg.

7. Vedtak, kunngjøring og ikrafttredelse

Forskriften skal fastsettes innen **30. november 2026**, jf. finansieringsforskriften § 27, og bystyret skal etter planen behandle saken 19. november. Forskriften kan ikke tre i kraft før den er vedtatt, og kan ikke gjøres gjeldende overfor de private barnehagene før den er kunngjort i Norsk Lovtidend avdeling II, jf. forvaltningsloven §§ 38 første ledd bokstav c og 39. Med ikrafttredelse 30. november må kunngjøringen skje umiddelbart etter vedtaket. Vi ber også om at kommunens skriftlige vurdering av høringsinnspillene følger saken til bystyret og gjøres tilgjengelig ved kunngjøringen, jf. modellforskriften § 8.

8. Forbehold

NHO Geneos gjennomgang bygger på materialet som fulgte høringen. Gjennomgangen innebærer ingen godkjenning av beregningen eller av enkelte uttrekk, og er ikke til hinder for senere innsigelser eller klager på tilskuddsvedtak, jf. barnehageloven § 12 og finansieringsforskriften § 22.

Vennlig hilsen
NHO Geneo

Torbjørn Sølsnæs
Bransjedirektør

Vedlegg:

1. NHO Geneos modellforskrift
2. NHO Geneo: Notat om begrunnelse og hjemmelsvurdering
3. Utdanningsdirektoratet: Brev 1. juli 2026, ref. 2026/516, tolkningsuttalelse om finansieringsforskriften § 14

Fra: "Torbjørn Sølsnæs" <torbjorn.solsnaes@nhogeneo.no>
Sendt: tirsdag 13. oktober 2026 12:27:50
Til: "Allan, Peter" <Peter.Allan@arendal.kommune.no>
Kopi: "nhogeneo@nhogeneo.no" <nhogeneo@nhogeneo.no>; "Tønnesen, Eli Ann" <Eli.Ann.Tonnesen@arendal.kommune.no>
Emne: Sv: Høring - forslag til forskrift om satser for beregning av grunntilskudd til private barnehager i Arendal kommune for 2027

Hei.

Takk for rask tilbakemelding, og for at du sendte regnearket på nytt.

Dere har rett. Vi gjennomgikk en PDF-versjon av regnearket (og ikke det det ettersendte regnearket), og der var arket for funksjon 201 kuttet av etter art 117. I Excel-filen er alle kontolinjene med. Punkt 2 i høringssvaret vårt, om at beregningsgrunnlaget er ufullstendig, trekker vi derfor tilbake. Vi beklager ulempen.

Med det komplette arket kan vi gjøre to av punktene i uttrekkstabellen mer presise:

Lærlinger: Fradraget for andre tilskudd og refusjoner (1 781 931 kroner) omfatter refusjoner fra fylkeskommunen på 243 326 kroner (Gullfakse barnehage) og 183 945 kroner (Strømsbuåsen barnehage), art 173000. Er dette lærlingtilskudd, er tilskuddet trukket fra i grunnlaget samtidig som utgiftene til lærlinger er holdt utenfor. Da må tilskuddet holdes utenfor sammen med utgiftene. Vi ber kommunen opplyse hva refusjonene gjelder.

Kostpenger: Fradraget for innbetalte kostpenger er 2 905 753 kroner. Matvareutgiftene i grunnlaget (art 1115) er 2 642 147 kroner. Fradraget kan ikke overstige matutgiftene i grunnlaget. Vi ber kommunen vise hvilke andre matutgifter fradraget motregnes mot.

De øvrige punktene i høringssvaret står ved lag.

Vi ber om at denne e-posten journalføres som tillegg til høringssvaret vårt og følger saken til bystyret.

Vennlig hilsen
Torbjørn Sølsnæs

Torbjørn R. Sølsnæs
Bransjedirektør
+47 488 67 925

Vil du ha jevnlige nyheter fra barnehagebransjen i NHO Geneo? Abonner på nyhetsbrevet her.

NHO Geneo
Landsforeningen for helsenæring, velferd og oppvekst
https://www.nhogeneo.no/

Middelthunsgt. 27, Postboks 5473 Majorstuen, 0305 Oslo

Fra: Allan, Peter <Peter.Allan@arendal.kommune.no>
Sendt: tirsdag 13. oktober 2026 08:36
Til: Torbjørn Sølsnæs <torbjorn.solsnaes@nhogeneo.no>
Kopi: nhogeneo@nhogeneo.no <nhogeneo@nhogeneo.no>; Tønnesen, Eli Ann <Eli.Ann.Tonnesen@arendal.kommune.no>
Emne: VS: Høring - forslag til forskrift om satser for beregning av grunntilskudd til private barnehager i Arendal kommune for 2027

You don't often get email from peter.allan@arendal.kommune.no. Learn why this is important

Hei

Viser til innsendt høringsinnspill til Arendal kommune i forbindelse med den nye forskriften, og tilbakemelding at regnearket som er sendt ut er mangelfull.

Vi har kontrollert regnearket som ble sendt ut på e-post (se under), og kan ikke se at den stopper opp på art 117010 som dere beskriver.

Jeg sender arket på nytt, og så må dere bare ta kontakt med en nærmere beskrivelse av feilen hvis dere fortsatt mener at regnearket ikke er komplett.

Takk!

Vennlig hilsen

Peter Allan
Rådgiver
Stab økonomi
+47 91 11 79 43

Arendal kommune

Fra: Tønnesen, Eli Ann
Sendt: mandag 31. august 2026 11:11
Til: Private barnehager <privatebarnahager@iktagder.onmicrosoft.com>; torbjorn.solsnaes@nhogeneo.no; pbl@pbl.no; fagforbundet241@gmail.com; Delta-Arendal <delta@arendal.kommune.no>; Utdanningsforbundet Arendal <post@arendal.utdanningsforbundet.no>

Kopi: Zogaj, Diamant <Diamant.Zogaj@arendal.kommune.no>
Emne: SV: Høring - forslag til forskrift om satser for beregning av grunntilskudd til private barnehager i Arendal kommune for 2027

Beregningsgrunnlag Høring

Vi ser at beregningsgrunnlaget er blitt konvertert til PDF, og sendes excel - fil som vedlegg her.

Vennlig hilsen
Eli Ann Tønnesen
Seniorrådgiver
Stab oppvekst og utdanning
+47 40 10 26 99

Arendal kommune

Fra: Tønnesen, Eli Ann
Sendt: fredag 28. august 2026 14:46
Til: Private barnehager <privatebarnahager@iktagder.onmicrosoft.com>; 'torbjorn.solsnaes@nhogeneo.no' <torbjorn.solsnaes@nhogeneo.no>; 'pbl@pbl.no' <pbl@pbl.no>; 'fagforbundet241@gmail.com' <fagforbundet241@gmail.com>; Delta-Arendal <delta@arendal.kommune.no>; 'post@arendal.utdanningsforbundet.no' <post@arendal.utdanningsforbundet.no>
Kopi: Zogaj, Diamant <Diamant.Zogaj@arendal.kommune.no>
Emne: Høring - forslag til forskrift om satser for beregning av grunntilskudd til private barnehager i Arendal kommune for 2027
Viktighet: Høy

Til aktuelle høringsinstanser

Formannskapet i Arendal kommune vedtok 27.08.2026 å sende forslag til forskrift om satser for beregning av grunntilskudd til private barnehager i Arendal kommune for 2027 på offentlig høring.
Saksdokumentene, herunder høringsbrev og forslag til forskrift, er tilgjengelige i eInnsyn:
eInnsyn - Godkjenning av utsendelse på offentlig høring- Forslag til forskrift om satser for beregning av grunntilskudd til private barnehager i Arendal kommune for 2027. – Formannskapet (27.08.2026) – Politisk sak
Høringen er også kunngjort på kommunens nettsider:
Høring: forslag om beregning av tilskuddssats til private barnehager 2027 - Arendal kommune
Høringsfrist er **9. oktober 2026**.
Eventuelle høringsuttalelser sendes via Skjema - Skjema for høringsinnspill innen fristen.

Vennlig hilsen
Eli Ann Tønnesen
Seniorrådgiver
Stab oppvekst og utdanning
+47 40 10 26 99

Arendal kommune

Arendal kommune
Barnehagemyndigheten

Referanse: 26/25789
Jessheim, 9. oktober 2026

Høringssvar – lokal forskrift om satser for beregning av grunntilskudd til private barnehager i Arendal kommune for tilskuddsåret 2027

Læringsverkstedet barnehager viser til høringen om forslag til lokal forskrift om satser for beregning av grunntilskudd til private barnehager i Arendal kommune for tilskuddsåret 2027.

Læringsverkstedet er medlem av både Private Barnehagers Landsforbund (PBL) og NHO Geneo, og vårt svar må leses sammen med organisasjonenes høringsinnspill. Vi stiller oss bak deres felles krav om likebehandling, åpenhet og en beregning som kan kontrolleres.

Høringsgrunnlaget har flere hull som kan påvirke satsene direkte. Kommunen må tette dem før forskriften vedtas. Private barnehager skal kunne se hva satsene bygger på. Det er selve testen på likebehandling.

Tilskuddssats
Arendal kommune må bruke siste tilgjengelige anslag for kommunal lønns- og prisvekst når satsene sendes på høring. Høringsgrunnlaget bygger på en deflator for 2026 som ikke er oppdatert. Det gir et for lavt bilde av kostnadsveksten og kan trekke grunntilskuddssatsene ned. Deflatoren må oppdateres i tråd med statsbudsjettet for 2027 før endelig vedtak. Barnehagene planlegger bemanning og drift nå. Da må tallene de får fra kommunen være så riktige som mulig.

Kommunens beregning inneholder også andre tilskudd og refusjoner på 1 781 931 kroner som reduserer satsgrunnlaget. Kommunen må vise hvilke inntekter dette gjelder, hvilke utgifter inntektene hører til og at disse utgiftene faktisk inngår i beregningsgrunnlaget. Inntekter kan ikke trekkes fra i mørket.

Dokumentasjonsplikt
Beregningsgrunnlaget som fulgte høringen er ikke komplett på art- og linjenivå. Oppstillingen for funksjon 201 stanser ved art 117010. Linjene etter dette kan ikke kontrolleres. Det gjelder blant annet sykelønnsrefusjoner (6 653 520 kroner), andre tilskudd og refusjoner (1 781 931 kroner) og innbetalte kostpenger (2 905 753 kroner), poster som samlet har stor betydning for satsene.

NHO Geneos gjennomgang viser følgende differanser mellom summeringstabellen og de synlige kontolinjene:

Post	Uttrekk	Synlige linjer	Differanse
Barnehagemyndighet	5 559 657 kr	3 173 117 kr	2 386 540 kr
Lærlinger	2 714 236 kr	2 350 717 kr	363 519 kr

Differansene er til sammen 2 750 059 kroner. Kommunen må avstemme beløpene og legge fram de manglende kontolinjene, slik at det kan kontrolleres om uttrekkene er riktige.

Kommunen må legge fram det fullstendige grunnlaget i redigerbart Excel-format før saken behandles politisk. Hvert uttrekk må vise beløp, funksjon, art, kategori, rettslig grunnlag og en kort begrunnelse. For sentralt førte kostnader må fordelingsnøkkelen oppgis og dokumenteres.

For uttrekket på 5 559 657 kroner som barnehagemyndighet må kommunen spesifisere arbeidsoppgavene og skille mellom myndighetsutøvelse, fellesadministrasjon og fagstøtte til egen barnehagedrift. Klassifiseringen må bygge på oppgavene som faktisk utføres.

For lærlingeuttrekket på 2 714 236 kroner må kommunen dokumentere at lærlingene kommer i tillegg til ordinær bemanning, hvilke lønnskostnader uttrekket omfatter, og hvordan fylkeskommunale tilskudd er behandlet. Tilskudd knyttet til utgifter som er holdt utenfor, må ikke samtidig redusere satsgrunnlaget gjennom posten andre tilskudd og refusjoner.

For de 1 487 289 kronene som i synlige linjer er gruppert som felles private og kommunale tiltak, må kommunen beskrive tiltakene, finansieringen og hvordan private barnehager faktisk får delta. Det må fremgå hvordan eventuelle statlige tilskudd og de tilhørende utgiftene er behandlet.

NHO Geneo oppgir synlige matvareutgifter på 2 642 147 kroner, mens kostpengefradraget er 2 905 753 kroner. Differansen på 263 606 kroner må avstemmes mot samtlige relevante matkostnader som inngår i grunnlaget og de faktiske kostpengeinntektene. Matkostnader som er holdt utenfor, må ikke i tillegg gi fradrag for tilhørende inntekter.

Det samme gjelder kostnader under funksjon 221. Kommunen må dokumentere at renhold, vaktmester, snørydding, forsikring og annen drift for alle kommunale barnehagebygg er med, også når kostnadene er ført på sentrale ansvar eller i kommunale foretak.

Vi ber særlig om fordelingsnøklene for 3 960 000 kroner i lønn ført på sentrale ansvar, og dokumentasjon for at også bygg eid av Arendal Eiendom KF og barnehagedelen av Strømmen oppvekstsenter er omfattet. Uttrekket av personforsikring på 101 975 kroner som «ikke barnehagedrift» må begrunnes konkret.
Kommunen må dokumentere barnetall, årsverk i grunnbemanningen, pedagogisk bemanning og eventuelle dispensasjoner per kommunal barnehage og telletidspunkt i beregningsåret 2025. Dokumentasjonen må vise hvordan normoppfyllelsen er vurdert samlet for de kommunale barnehagene.

Dersom vilkårene i finansieringsforskriften § 11 er oppfylt, skal kommunen beregne og fastsette ekstra grunntilskudd. Vurderingen må omfatte kommunale barnehagers gjennomsnittlige oppfyllelse av bemannings- og pedagognormen og bestemmelsens regel om midlertidig dispensasjon fra pedagognormen. Dispensasjon fra utdanningskravet må vurderes særskilt og utløser ikke i seg selv ekstra grunntilskudd. Kommunen må dokumentere eventuelle avvik og korrigeringer, og vise virkningen på tilskuddssatsene for 2027.

Minimumsnormen for grunnbemanning gjelder antall årsverk. Sykefravær innebærer derfor ikke i seg selv brudd på normen. Kravet om tilstrekkelig faktisk bemanning etter barnehageloven § 26 første ledd gjelder likevel ved fravær. Vi ber om en særskilt redegjørelse for hvordan kommunen ivaretar dette kravet, herunder rutiner og faktisk bruk av vikarer.

Speilingsprinsippet
Kommunen opplyser at den ikke har identifisert utgifter som skyldes særlige driftsforutsetninger eller særlige behov i barnegruppen. Den konklusjonen kan først kontrolleres når hvert uttrekk er spesifisert og riktig klassifisert.

Utgifter som holdes utenfor etter barnehageloven § 19 a andre ledd må følges av en tilsvarende sats for ekstra grunntilskudd etter finansieringsforskriften § 9. Hvis kommunen ikke fastsetter en slik sats, må utgiftene inngå i grunntilskuddet. Kostnader kan ikke bli borte fordi de har fått en praktisk merkelapp i regnskapet.

Vi ber særlig om dokumentasjon for uttrekkene som er gruppert som barnehagemyndighet, felles private og kommunale tiltak, lærlinger, andre tilskudd og refusjoner, kostpenger og sentralt førte kostnader under funksjon 221.

Forutsigbar prosess ved endringer
Forslagets § 3 gir kommunen for vid adgang til å endre satsene administrativt uten forhåndsvarsel. Rent tekniske oppdateringer av kommunal deflator, maksimalpris og vedtatt foreldrebetaling kan følge direkte av forskriften når beregningsmåten er klar.

Andre endringer i satser, beregningsgrunnlag eller metode må behandles som en forskriftsendring. De må sendes på høring og kunngjøres. Endringer som kan gi lavere tilskudd, kan ikke komme uten varsel.

Forskriften må stå på egne ben
Forskriftens § 4 må selv stille krav til dokumentasjonen. En generell erklæring om at beregningen følger regelverket er ikke nok. Forskriften bør kreve spesifikasjon på art- og linjenivå, dokumenterte fordelingsnøkler, begrunnelse for hvert uttrekk, barnetelling, vekting og indeksering. Beregningsmodellen må være tilgjengelig i redigerbart format, slik at hvert ledd kan kontrolleres.

Forskriften må også binde kommunens saksbehandling for ekstra grunntilskudd, pensjonstilskudd og eiendomstilskudd. Enkeltvedtaket må vise beregningen for hver tilskuddsdel og opplyse om innsyn, klageadgang, klagefrist og klageinstans.

Bestemmelsen om telletidspunkter må angi hvilken periode hver telling gjelder for, og hvordan barn som fyller tre år i tilskuddsåret skal regnes. Uten slike regler blir utbetalingene unødvendig vanskelige å kontrollere.

Anmodning
Læringsverkstedet ber Arendal kommune om å gjøre følgende før forskriften vedtas:

- Legge fram komplett beregningsgrunnlag på art- og linjenivå i redigerbart Excel-format.
- Oppdatere kommunal deflator med siste tilgjengelige anslag og vise hvordan endringen påvirker satsene.
- Spesifisere andre tilskudd og refusjoner på 1 781 931 kroner og dokumentere de tilhørende utgiftene.
- Dokumentere alle uttrekk med beløp, funksjon, art, rettslig grunnlag, begrunnelse og eventuelle fordelingsnøkler.

- Dokumentere faktisk at kommunen oppfyller bemanningsnormen og pedagognormen – også ved sykefravær, barnetall og eventuelle dispensasjoner per kommunal barnehage og telletidspunkt.
- Beregne og fastsette ekstra grunntilskudd dersom vilkårene i finansieringsforskriften §§ 9 eller 11 er oppfylt.
- Sikre individuell innplassering på pensjonssats ut fra dokumenterte avtalevilkår.
- Avgrense § 3 til tekniske oppdateringer. Andre endringer må sendes på høring og vedtas som forskriftsendring.
- Fastsette konkrete dokumentasjonskrav i § 4 og sikre at enkeltvedtak viser beregningen per tilskuddsdel.
- Presisere periodene for telletidspunktene og hvordan barn som fyller tre år i 2027 skal regnes.

Arendal kommune må gi private barnehager et grunnlag som er komplett, korrekt og mulig å kontrollere før bystyret vedtar forskriften.

Læringsverkstedet viser for øvrig til PBLs og NHO Geneos konkrete merknader og forslag til endringer i forskriften. Vi ber om at spørsmålene om dokumentasjon, uttrekk, deflator, pensjon og telletidspunkter blir avklart før saken behandles politisk.

Med vennlig hilsen
Læringsverkstedet barnehager